

Rationaliseringens romantik

Synkroniserende samarbejde og situationel intimitet i danske mænds parforholdsfortællinger

Anna Sofie Bach

Sociologisk Institut, Københavns Universitet

Inspireret af Lynn Jamiesons begreb om intime praksisser undersøger denne artikel en gruppe heteroseksuelle danske mænds oplevelser af parforholdet som intim relation. Undersøgelsen baserer sig på semi-strukturerede interview med 22 mænd, der lever sammen med såkaldte karrierekvinder, og udforsker, hvordan samlivets intimitet organiseres i parrelationer, hvor traditionelle forskrifter for køn og familie er svære at trække på. Artiklen identificerer et interessant spændingsfelt mellem hverdagens ligestillingsorienterede samarbejde og en ekstra-hverdaglig romantiseret kærestetid. Hvor samarbejdet og synkronisering på den ene side sikrer oplevelsen af gensidighed og ligeværdighed, udfordrer den tidsoptimerede og rationaliserede dagligdag mændenes følelse af nærhed og nærvær. Dette søges derfor i lommer af liminal partid, hvor kæresteforholdet iscenesættes indenfor en romantisk fortælling om tosomhed. Artiklen reflekterer afslutningsvis over forholdet mellem rationalisering og følelsesorientering og diskuterer, hvordan kommunikation i mændenes fortællinger bliver en logik, der nedbryder dette skel. Artiklen argumenterer i forlængelse heraf for, at mændene via deres parforholdsfortællinger forhandler en kommunikativ og følelsesorienteret maskulinitet, som bryder med kulturelle, såvel som teoretiske, forestillinger om mænd som instrumentelle og uengagerede i følelsesarbejdet i nære relationer.

Keywords: intimitet, parforhold, ligestilling, romantik, maskulinitet

Introduktion

”Vi taler faktisk ret meget om det der med at huske at være kærester og ikke bare være forældre. Det bliver røvkedeligt.” (Anders)

Sociologien har gennem de sidste 30 år været optaget af at forstå, hvordan nye idealer om kærlighedsægteskabet og ligestilling forandrer parrelationerne. Hvor ægteskabet tidligere i udgangspunktet var en forsørgelsesinstitution, der regulerede reproduktionen, peger vestlige sociologer på, at nutidens parforhold tager afsæt i gensidige følelser og erotik. Processer af aftraditionalisering, demokratisering og individualisering ændrer ikke blot grundlaget for, men også måden, hvorpå mennesker forbinder sig med hinanden, og forskerne fremhæver, hvordan den subjektive oplevelse af nærhed og forbundethed får en større rolle i det relationelle liv (Beck & Beck-Gernsheim 2008; Giddens 1994; Illouz 1997, 2007; Langford 2002; Luhmann 1986; Mjöberg 2011).

Intimitet siges således at have fået en ny betydning for parrelationen i det senmoderne samfund. Men hvordan kommer det til udtryk i dagligdagens parforholdspraksisser? Hvad giver Anders eksempelvis udtryk for, når han indledningsvis siger, at det er vigtigt at huske at være kærester? Hvordan adskiller kæresterrelationen sig fra forældreskabet? Gennem kvalitative interviews udforsker denne artikel en gruppe heteroseksuelle danske mænds fortællinger om deres parforhold og undersøger, hvordan samlivet praktiseres og organiseres, samt hvilken betydning intimitet har for såvel deres parforholdspraksisser som for deres forståelse af parforholdsrelationen.

På trods af udbredelsen af nye idealer om gensidighed og ligestilling, peger forskning også på, at heteroseksuelle parforhold forsat indlejrer sig i kønnede betydningssystemer og kønskomplementær romantik, der reproducerer ulighed (Aarseth 2014; Eldén 2009; Haavind 1982, 2008; Holmberg 2003; Jackson 2014; Lamont 2013, 2014; Magnusson 2006; Van Hooff 2013). Undersøgelser har illustreret, hvordan kønnede magtstrukturer genskriver sig i parforholdets praksisser ved, at kvinder investerer mere i deres forhold og varetager hovedansvaret for følelses- og omsorgsarbejde i de nære relationer (fx Duncombe & Marsden 1993; Haavind 1982; Hochschild & Machung, 1989; Jamieson 1998).

Det casestudie, som denne artikel bygger på, er i denne forbindelse særlig interessant, fordi de interviewede mænd danner par med en af samtidens nye karriereorienterede kvinder, der både tjener og arbejder meget. Ikke blot ud-

fordrer hendes arbejdsorientering den tid, parret har sammen, men parrene må også betegnes som 'ukonventionelle', idet deres familiepraksisser udfordrer den kønnede specialering, som stadig præger mange danske familier (Bonke & Jensen 2012; Roman & Peterson 2011; Sjørup & Lausten 2003). I den henseende udgør interviewmaterialet en slags ekstrem-case i forhold til at studere parforholdspraksisser, men giver samtidig et relevant indblik i forandrede sociale strukturers betydning for parrelationen. Derudover repræsenterer disse parkonstellationer også nye og mere generelle tendenser i den danske parforholdsdemografi. Undersøgelser viser, at kvinden i en tredjedel af de danske parforhold tjener mere end manden (Danmarks Statistik 2014) og at der nu er større sandsynlighed for, at en kvinde har et tilsvarende eller højere uddannelsesniveau end sin ægtefælle, end for at han har den længste uddannelse (Jakobsen & Toftthøj 2014).

Flere forskere har bemærket, at mænds oplevelser af intimitet og parforholdsrelationer er overraskende underbelyst. Maskulinitetsforskeren Jørgen Lorentzen (2007) peger sammen med sociologerne Tove Thagaard og Kari Stefansen (2014) på, at den feministiske magtkritik med sit fokus på, hvordan patriarkalske strukturer producerer ulighed, overser de subjektive sider af mænds følelsesliv. Mens et fokus på dominansstrukturer viser, hvordan bestemte følelseskulturer afkobler mænd fra det reproduktive følelsesarbejde, åbner det i mindre omfang op for at forstå variationer og nuancer i mænds intime praksisser eller for at have blik for maskulinitetens multiple udtryk og sociale foranderlighed – en central pointe i den kritiske maskulinitetsforskning (Connell & Messerschmidt 2005). Ikke mindst i nordisk sammenhæng peger forskningen på, at afkoblingen mellem maskulinitet og følelsesarbejde er under forandring, idet nye familiepraksisser udfordrer den kønnede arbejdsdeling ligesom involverede fædre forbinder maskulinitet og omsorg på nye måder (Aarseth 2008, 2009; Forsberg 2007; Hearn mfl. 2012; Holter 2007; Olsen 2007; Thagaard & Stefansen 2014).

Artiklen anlægger et praksisteoretisk perspektiv på mændenes fortællinger, der åbner op for en multi-dimensionel analyse af parforholdets intime og kønnede relationalitet. Med inspiration fra Lynn Jamiesons (1998) begreb om intime praksisser undersøger artiklen, hvordan forskellige parforholdspraksisser producerer oplevelser af nærhed og forbundenhed. Analysen tegner et billede af et ambivalent forhold mellem hverdagens familieprojekt og en romantisk dyrkelse af – og længsel efter – parforholdets (intime) tosomhed. For at få et indblik i, hvordan mændenes fortællinger indlejrer sig i såvel materielle vilkår

som kulturelle fortællinger om køn, romantik og familieliv, ser jeg på hvilke logikker (Henriksson 2014), der informerer mændenes fortællinger om organiseringen af netop disse praksisser. Artiklen er struktureret således, at jeg efter præciseringen af den teoretiske ramme samt det empiriske grundlag først analyserer fortællingerne om hverdagens organisering. Her ser jeg på, hvordan samarbejds- og synkroniseringslogikker kobles til idealer om ligeværdighed og gensidighed og viser derefter, hvordan det tidsoptimerende samarbejde rationaliserer dagligdagen på måder, der udfordrer oplevelsen af nærvær – og herigennem kæresterelationen. Med udgangspunkt i fortællingerne om partidiskuterer jeg den liminale karakter af denne rationaliserede og romantiske praksis. Artiklen reflekterer afslutningsvis over, hvordan processer af rationalisering og romantisering forbinder sig til følelsesarbejde blandt andet gennem et kommunikativt etos og hvordan mændene herigennem performer følelsesorienteret maskulinitet.

Intimitetens organisering

Analytisk er artiklen informeret af den praksisteoretiske relationsforskning, hvor Jamieson (1998, 2011) sammen med en række andre forskere argumenterer for en empirisk tilgang til at forstå, hvad intime og nære relationer er (fx Gabb 2008; Morgan 2011; Smart 2007). Hendes begreb om intime praksisser åbner således for en explorativ tilgang til at undersøge hvilke praksisser, der muliggør, genererer og vedligeholder subjektive oplevelser af forbundenhed, at være i 'samklang' og have betydning i hinandens liv.

Denne praksisteoretiske tilgang bygger på en forståelse af følelseskulturer som socialt konstituerede, hvorfor nære relationer forstås som noget, der praktiseres i et samspil mellem subjektive oplevelser og kulturelle fortællinger om hvem, der kan og bør føle hvad i relation til hvem (Jamieson 1998, 2011). I denne optik er et par (forhold) altid mere end to mennesker og deres relation (Smart 2007; Henriksson 2014). Hvor den såkaldte individualiseringstese, som fremføres af fx Giddens (1994) og Beck & Beck-Gernsheim (2008), taler om 'rene' forhold og frisatte individer, der vælger deres relationer, så understreger praksisteorien netop vigtigheden af at have blik for, hvordan det relationelle liv indlejrer sig i de sociale strukturer. Vores individuelle følelser og oplevelser er således sociale processer af meningsdannelse og herigennem koblet til gældende betydningsystemer, som under- og overordner forskellige

følelser, relationer og praksisser (Haavind 2008; Jackson 2014; Jamieson, 1998, 1999; Morgan 2011; Smart 2007).

Andreas Henriksson (2014) foreslår, at en måde at få indblik i, hvordan intime praksisser indlejrer sig i de sociale dynamikker, er ved at undersøge de logikker, der informerer organisering af bestemte praksisser. Med udgangspunkt i et studie af svenske singleaktiviteter, diskuterer han, hvordan intimitet, forstået som relationelt nærvær og nærhed, netop er noget, der søges fremkaldt i bestemte typer af samvær. Intimitet er således ikke et træk ved bestemte relationer, fremfører Henriksson inspireret af Jessica Mjöberg (2011), men skal betragtes som situationelle oplevelser, der organiseres temporalt og spacialt (Henriksson 2014). Ved netop at se på meningskonstruktionen omkring forskellige former for samvær og organiseringen af konkrete aktiviteter kan vi få indsigt i, hvad intim relationalitet er og hvordan det produceres.

Maskulinitetsforskningen har som nævnt indledningsvis været optaget af at forstå, hvordan mænds relative dominans indskriver sig i følelseskulturen på måder, der afkobler fremførelsen af en kulturelt forståelig maskulinitet fra en lang række følelsesudtryk. Det er således ofte fremført, at de eneste følelser, der genkendes som legitime og produktive hos mænd er vrede og aggression. Mænd socialiseres ikke til at give udtryk for fx hengivenhed eller sårbarhed og deltager derfor ikke i samme omfang i det reproduktive følelsesarbejde som kvinder (fx Connell 2005; hooks, 2005; Kimmel 2008a, 2008b; Scheff 2001, 2006).

Francesca Cancian har kritisk fremført, at mænds følelses- og omsorgsarbejde snarere overses eller afskrives som instrumentelt, fordi det ikke genkendes som affektive udtryk for intimitet og kærlighed (Cancian 1987). Ifølge Cancian er kærligheden feminiseret i den forstand, at kærlighedsforståelsen udspringer af kvinders kærlighedspraksisser. Selvom Cancian således balancerer faretruende tæt på en uproduktiv essentialisering, ligger der en pointe i hendes problematisering af en snæver forståelse af følelsesarbejde. Jamieson identificerer ligeledes en både kulturel og videnskabelig optagethed af en bestemt form for verbal følelsesudveksling, som hun benævner 'blottende' intimitet¹. Herigennem overses betydningen af 'tavse' intime praksisser som fysisk berøring, ikke-verbale omsorgshandlinger eller det at bo sammen (Jamieson 2011; se også Smart 2007).

Sociologen Eva Illouz fremfører, at det nye fokus på 'blottende' intimitet er forbundet med en kommunikativ rationalisering. Med udgangspunkt i Max Webers teorier om kapitalismens rationelle reorganisering af det moderne sam-

fund argumenterer hun for, at rationalitet som kulturel kraft har restruktureret følelseslivet indefra (Illouz 2012). Ifølge Illouz (1997, 2007) er det senmoderne samfund karakteriseret af en emotionel kapitalisme, hvor institutionaliseringen af terapeutiske og feministiske diskurser har sat følelsesorienteret kommunikation i centrum af det relationelle liv. Følelser forstås i dag ikke blot som sanselige indtryk, men som objektiverbare genstande, der kan og bør udtrykkes verbalt. Sideløbende romantiseringen af ægteskabsrelationen er således foregået en kommunikativ rationalisering, hvor kærlighedsrelationen gøres til genstand for systemer, forhandling og en løbende evaluering af den følelsesmæssige forbindelse. Yderligere mener Illouz, at forbindelsen mellem maskulinitet og følelser forandres med indstiftelsen af denne kommunikative model, hvor nye managementtankegange eksempelvis kobler et maskulinitet konnoteret område som ledelse til følelsesorientering (Illouz 2007).

En sidste analytisk dimension i artiklen handler om forholdet mellem fortællingerne om parforholdet og fremførslen af kulturelt genkendelig maskulinitet/identitet. De personlige narrativer, der produceres i dybdegående interviews, kan netop give væsentlige indsigter i den sociale konstruktion af identitet. Det er således ikke et fast og stabilt selv, vi møder i interviewet, men derimod til det, Catrine Riessman (2008) kalder 'et foretrukket selv', dvs. et selv, der skabes i forsøget på at blive meningsfuldt og genkendeligt i den sociale sammenhæng. Således er fortællinger forbundet til identitetskonstruktion eller som Nira Yuval-Davis (2007) har formuleret det: "identitet er narrativer, historier vi fortæller os selv og hinanden om, hvem vi er (og hvem vi ikke er)" (s. 7, min oversættelse). På denne måde giver mændenes fortællinger ikke blot et indblik i konkrete praksisser og måden, hvorpå disse producerer intimitet. Ved også at have blik for narrativernes performative kraft, dvs. for hvordan fortællingerne om parrelationen er en del af at 'gøre' kulturelt forståelig maskulinitet, bliver materialet en indgang til at undersøge relationen mellem maskulinitet og følelser.

Metode og data

Analysen bygger på interviews foretaget i 2012–13 med 22 heteroseksuelle, danske mænd i alderen 32 til 48 år, som er i et længerevarende forhold med en såkaldt karrier Kvinde². 19 ud af 22 par har fælles børn og et par venter første barn. Jeg ledte ikke specifikt efter utraditionelle parkonstellationer (jf.

Roman & Peterson 2011: 228), hvor manden fx arbejder deltid eller er hjemmegående, hvorfor jeg ikke opstillede kriterier for mandens 'karriere'. Blandt mændene er der derfor stor variation i forhold til beskæftigelse, arbejdstid og indkomst, og gruppen spænder fra direktører over konsulenter, lærere og tømmerere til en hjemmegående mand, der forsørges af sin kone. Der er i udgangspunktet tale om såkaldte to-forsørgerfamilier, som dog alligevel er utraditionelle i den forstand, at kvinden i hovedparten af parrene tjener væsentlig mere, har længere arbejdsdage og mere prestigefulde stillinger end deres mænd. Derudover arbejder nogle af mændene faktisk på deltid med begrundelsen, at det får familielivet til at hænge bedre sammen, og flere har videre eneansvaret for børnene flere dage om ugen, fordi hun rejser med sit job. Hovedparten af disse mænd har også taget mange måneders barsel- og forældreorlov, hvilket fortsat er atypisk i Danmark, hvor mænd kun afholder 9 % af orloven (Lammi-Taskula mfl. 2012). Det er videre værd at bemærke, at undersøgelsens par tilhører den urbane øvre middelklasse. Størstedelen af parrene har husstandsindkomster på en million eller derover, hvilket placerer dem i blandt de øverste 14% af danske familier (Danmarks Statistik 2014). Det afspejler sig i, at parrene har økonomisk overskud til ferierejser i udlandet, ejerboliger og serviceydelser som rengøringshjælp.

Rekrutteringen af mændene er dels sket gennem deres partner, som jeg fik kontakt til gennem forskellige netværk for kvinder i ledelse. Dels har jeg rekrutteret gennem mit eget netværk, ligesom jeg har brugt 'snowballing' og fået kontakt til interviewpersoner gennem andre. For at sikre mændenes anonymitet er alle navne ændret ligesom biografiske detaljer er sløret undervejs. Interviewene var semi-strukturerede og med en gennemsnitlig varighed på 1,7 time³. Samtalerne blev optaget og transskriberet i deres fulde længde. Samtalerne var løst struktureret omkring en interviewguide med en række emner, der behandlede forskellige aspekter af samlivet: hverdagens organisering, relationen mellem arbejde og familieliv, økonomi, beslutningsprocesser, børn og forældreskab samt parrets samvær. Metodisk var interviewene tilrettelagt, så der var størst mulighed for at forfølge mændenes egne historier og opnå indsigt i den måde, hvorpå de skaber mening i fortællingerne om deres liv. Jeg arbejdede i udgangspunktet med en åben kodning af interviewene, hvorigennem jeg identificerede, hvordan de respektive par organiserer deres samliv samt hvordan mændene tilskriver forskellige parpraksisser forskellig betydning. På baggrund af dette analysearbejde fremstod det spændingsfelt mellem hverdagens rationaliserede samarbejde og den sparsomme kærestetid, som er om-

drejningspunktet for denne artikel. Herefter begyndte jeg at arbejde med hvert enkelt interview for at indkredse de logikker, der informerer interviewpersonens fortælling om organiseringen af henholdsvis hverdag og partid.

Samarbejde og synkroniseringslogikker

Når jeg kaster et samlet blik på mændenes fortællinger om hverdagens samliv handler de meget om travle par, der forholder sig meget til at skabe 'balance'. Mændenes fortællinger vidner om, at hverdagen ofte præges af det, der er blevet kaldt 'tidsklemmen', hvor arbejdets og familielivets behov synes at være modstridende (for en diskussion af tidsklemmebegrebet se fx Ellingsæter 2005). Det er i og for sig ikke så overraskende. En forskningsoversigt fra Familie- og Arbejdslivskommissionen (2007) peger på, at mange danske toforsørgerfamilier udfordres på den såkaldte work-lifebalance. Undersøgelsen gør videre opmærksom på, at udbredelsen af det 'grænseløse arbejde', der kendetegner ledelses- og vidensarbejde, øger problemet med at adskille arbejde og fritid (Familie- og Arbejdslivskommissionen 2007). Arbejdslivet, der både er intensivt og identitetsskabende, skaber det Arlie Hochschild (2003) kalder en tidsfælde, hvor arbejdet føles mere medrivende end familielivet, der kan opleves som hårdt arbejde. Således fortæller mændenes også, at deres partnere, og i nogle tilfælde også dem selv, på nærmest daglig basis forholder sig til arbejdsopgaver, arbejdstelefoner og mailbokse, efter de har forladt deres arbejdsplads. Parrenes samliv præges af, at der konstant skal planlægges, prioriteres og ofte kæmpes for at tilgodese alles behov, dvs. først arbejdspladsens, så børnenes og til sidst de voksnes, som det formuleres i et af interviewene. Det betyder ikke, at mændene føler sig konstant pressede, men de fleste taler om, hvordan det at "drifte" fylder og beskriver periodiske udfordringer med at få hverdagen til at fungere. Netop derfor køber mange par sig fra rengøring og andre praktikaliteter, ligesom flere ugentligt aflastes af bedsteforældre, der henter børnebørn fra daginstitutionerne.

Mændenes fortællinger om samlivet er informeret af dette fokus på logistik og koordinering. Hovedparten af parrene har sat hverdagen i system og mændene kan redegøre i detaljer for, hvem der afleverer og henter, køber ind, laver mad og i øvrigt har ansvaret for familielivets praktiske opgaver langt ud i fremtiden. Opgavefordelingen varierer fra par til par, men grundlæggende vidner beretningerne om, at samlivet tilrettelægges med udgangspunkt i principper

om et ligestillingsorienteret samarbejde, hvor ansvar og opgaver fordeles og hvor koordinering er grundprincippet. Phillip fortæller eksempelvis om at imødekomme de udfordringer, partneres nye lederjob skaber med længere arbejdsdage og aftenmøder:

Hver gang vi lægger noget i vores kalender som ligger udover normal arbejdstid... eller som ligger udover klokken tre, kan man sige. Jamen så er vi nødt til at synkronisere hinandens kalendere. Jamen tjekke ud om kan du der og der. Og den... normalt den, der er først, har retten, kan man sige. Sådan er det selvfølgelig ikke altid, for det bliver også afvejet af, jamen hvad er vigtigst i forhold til...er det ren fritid, altså noget som er en nice-ting eller en need-ting. Det clearer vi af på den led. Og så laver vi altid kalender-bingo om søndagen, hvor vi lige går ugen igennem og siger, hvornår kan du hente? Kan du hente der? Hvem skal til svømning og hvem skal til noget andet. Også med hensyn til madlavning. Hvad skal vi have i løbet af ugen? Tingene skal planlægges meget mere end tidligere. (Phillip)

Som uddraget viser, så bygger hverdagslivets organisering på en ekstrem grad af planlægning. På lignende vis fortæller alle mændene om fælles kalendere, hvorigennem aftaler afstemmes med den andens kalender. "Vores liv er synkroniserede her", siger Nikolaj med et grin og peger på sin telefon, da han skal forklare, hvordan de holder styr på deres mange aftaler samtidig med, at hans kone rejser meget. Samarbejdet konstruerer således i udgangspunktet tiden som *felles* tid. Herfra afsættes tid til individuelle ønsker og behov, hvilket Phillips beretning om forhandlingen af 'nice' og 'need' illustrerer. Samarbejdslogikken er forbundet med en fællesskabsorientering og en bevidsthed omkring konsekvenserne af at tage sig tid til sig selv og egne aftaler. Frederik siger fx om planlægningen af aftenmøder eller at lave noget med sine egne venner:

Ligeså snart man gør det, beslæglægger man jo ikke bare sin egen tid, så beslæglægger man også den anden persons tid. Så man har jo altid en referenceramme man skal hjem og have fat i. (Frederik)

Mændenes fortællinger afspejler på denne måde overvejende det, som Thaggard og Stefansen (2014) i deres studie af norske par kalder en 'delt-ansvar model', idet mændene giver udtryk for en tidsmæssig, såvel som følelsesmæssig, investering i fællesskabet omkring at få hverdagen til at fungere.

Samtidig giver mændene imidlertid også udtryk for vigtigheden af, at der er 'plads' til begge parter i forholdet, hvilket betyder, at der skal være overskud

til, at parterne hver især kan gøre ting, de gerne vil. Parforholdet skal kunne tilfredsstille begge parter – et utilitaristisk etos andre studier også finder i senmoderne parforholdsidealer (Gabb 2008; Illouz 1997; Magnusson 2006; Roman & Peterson, 2011; Van Hooff 2013). Igen er samarbejde og synkronisering logikkerne, der understøtter dette etos i interviewmaterialet, for det er netop gennem planlægning, at mændene finder det muligt at skabe en relationel ligeværdighed, der skaber plads til individuelle ønsker og behov.

Her er her imidlertid også værd at overveje, hvad denne ligeværdighedslogik 'gør' i fortællinger om kønsutraditionelle familiearrangementer (jf. Riesenmann 2008). Tidligere forskning har nemlig fundet en vis diskrepans mellem fortællinger om ligeværdighed og hverdagslig praksis, hvor idealerne ikke nødvendigvis oversættes til jævnbyrdig arbejdsfordeling eller lige 'adgang' til fritidsaktiviteter (Forsberg 2007; Magnusson 2006; Roman & Peterson 2011; Sjørup & Lausten 2003). Nogle forskere mener ligefrem, at gensidighedslogikken spiller en central rolle i at kamuflere og retfærdiggøre uligheder på måder, hvor neo-traditionelle familiearrangementer beskrives som resultatet af fælles *valg* truffet i *gensidig* forståelse (Bjørnholt 2014; Haavind, 1982, 2008; Magnusson 2006). Der er her særdeles interessant, hvordan mændenes beretningerne om samarbejdets organisering i overvejene grad bygges op omkring et pluralt subjekt. Det er et 'vi', som gør tingene på en bestemt måde, som prioriterer noget over andet, som har fundet frem til det, der fungerer for dem osv. Denne sproglige konstruktion skaber netop parret som en kollektivt vælgende enhed, hvilket understøtter budskabet om gensidighed. Jeg mener imidlertid ikke, at denne konstruktion kun er med til at kamuflere uligheder. Den bør også betragtes som en del af det aktive identitetsarbejde, der foregår i interviewene, idet gensidighedslogikken medvirker til at gøre mændene kulturelt genkendelige som ligestillingsorienterede. Videre arbejder de også gennem det plurale subjekt på at etablere en relationel autonomi for herigennem at reetablere deres personlige autonomi, som problematiseres af de utraditionelle familiearrangementer, hvor de i et vist omfang har tilpasset sig partnerens behov og påtaget sig en række kvindeligt konnoterede ansvarsområder. Der er i denne artikel ikke plads til en yderligere diskussion af fordelingsprincippernes ligestillingspotentiale. Derimod vil jeg vise, hvordan interviewmaterialet peger på, at samarbejdets som organiseringslogik har utilsigtede konsekvenser, idet samværet rationaliseres på måder, som tilsyneladende udfordrer intimiteten.

Intimitetens udfordringer

Flere af mændene mener, at de stramme tidsplaner udfordrer parrelationen. Parrenes hverdagslige strategier for at få ”enderne til at nå sammen” har nemlig samvær med børnene som udgangspunkt. Som Søren humoristisk udtrykker det, så ”bliver det [børneomsorgen] jo på en eller anden måde omdrejningspunktet om din hverdag og ikke at du sidder og kigger hinanden dybt i øjnene på en café og siger gud jeg elsker dig”. Børneorienteringen har ofte konsekvenser for de voksnes tid sammen. Det bevirker eksempelvis, at praktiske opgaver (tøjkask, indkøb mv.) henlægges til aftener og weekender og tager tiden fra voksensamvær. Fleksible arbejdsforhold betyder videre, at mange af kvinderne, og i nogle tilfælde også mændene, ofte arbejder om aftenen, når børnene sover. Det giver mulighed for mere børnetid om eftermiddagen, men er ikke nødvendigvis godt for parforholdet. Casper fortæller her om, hvad det betyder, at de begge arbejder næsten hver aften:

Det går jo ud over noget af det, man har sammen. Altså der bliver meget sådan... praktisk planlægning i det og så har du ligesom weekenderne sammen...med noget andet. Men altså så kan man jo godt nogen gange være i den situation, at man er så træt, at fredag aften, der falder man i søvn klokken ti (griner) og så er der en lørdag, hvor man også er lidt bombet. Så altså det er jo ikke ideelt kan man sige (...) naturligt vil jeg sige, der prioriterer man at være sammen med vores barn...så er vi sådan sammen som familie, men det betyder også...at der er ikke sådan voldsomt meget...hvad kan man kalde det, voksentid (griner) eller partnertid (...) Det er jo det, man prioriterer. Men altså...jeg tror, det er et problem, fordi det andet bliver nødlidende på en eller anden måde. (Casper)

Casper og hans partner arbejder begge som konsulenter og hvis de skal leve op til deres egne familieidealiser om fx at spise sammen som familie og være sammen med deres barn, så er aftenarbejde ifølge Casper arbejdsmæssigt nødvendigt, men altså også problematisk.

For andre fungerer samarbejdet som en form for skifteholdsarbejde. Det kommer til udtryk i interviewet med David, som har skiftende arbejdstider, og hvis kone ifølge ham arbejder virkelig meget. Det betyder eksempelvis, at de sjældent spiser aftensmad sammen. Han beskriver også, hvordan et presset tidskema vanskeliggør et voksensamvær, der rækker udover koordineringsniveauet:

Hvis der så endelig er et tidspunkt, hvor vi ikke skal arbejde, eller hvor min kone

ikke skal arbejde eller hun ikke skal rejse, hvor hun faktisk er hjemme, og vi egentlig havde tid sammen...så er det som om man; så skal snakke eller være sammen på kommando. Og så bliver man ikke nærværende, fordi så tænker man måske alligevel på børn eller på arbejde eller på nogle andre ting. Eller sidder og diskuterer sådan nogle større beslutninger eller et eller andet i forbindelse med arbejdet eller et eller andet økonomisk. (David)

Både David og Casper peger således på, at de voksnes samvær nemt får en instrumentel og målrational karakter, hvor det at se ud i fremtiden og finde ud af, hvem, der skal gøre hvad, bliver omdrejningspunktet. Mjöberg (2011) fremhæver i sin forskning, at intimitet er en socialitetsform, der er tæt forbundet med oplevelsen af nærvær og via dette perspektiv, kan vi indkredse, hvorfor mændene finder hverdagsrelationen utilstrækkelig. Nærvær, og herigennem oplevelsen af intimitet, mener Mjöberg, er forbundet til en fuldstændig rettedhed mod den anden og en tilstedeværelse i nuet. Interviewene viser netop, hvordan hverdagslivet udfordrer opmærksomheden på partneren. Fokus for parrets samtaler ligger i fremtiden, som skal planlægges, og på børnene, der er blevet omdrejningspunktet for samlivet. At børnefokusset ikke kun er negativt, vender jeg tilbage til senere, først vil jeg imidlertid vise, at 'arbejdsorienteringen' også spiller en ambivalent rolle i fortællingerne.

Arbejdet tager konkret tid fra samværet, som ovenfor beskrevet, men 'arbejdssnak' er for flere af parrene faktisk en intimitetsskabende situation. Interviewene viser således også, at arbejdsbegejstringen kan føre fagligt-orienterede samtaler væk fra det instrumentelle niveau, idet disse samtaler giver indsigt i den andens verden. Arbejdssnak kan være forbundet med dyb fortrolighed, som vi skal se i det følgende fra interviewet med Mads, som har egen virksomhed og reflekterer over betydningen af at have en partner med ledelseserfaring:

Et par gange om ugen kan vi godt sidde og bruge en time eller to. Hvis der er noget. Eller hvis jeg siger, at nu har jeg simpelthen brug for noget nyt input til en ny strategi. "Fint" siger hun "tag noget A3-papir med hjem". Så klasker vi de A3-papirer op på væggen og så tegner vi en hel aften (...) og jeg kender ikke nogen, der er klogere til det her end Marie. Altså man kan jo sige, at der er jo heller ikke ret mange, jeg betror de der ting. Altså...men det betyder meget for mig, at jeg kan fortælle hende om det. Og hun kommer også hjem og spørger mig til råds, når hun har noget. (Mads)

At fungere som hinandens faglige sparringspartnere bliver hermed en måde for parret at træde ind i et rum af nærværet socialitet, hvor opmærksomheden netop rettes mod den anden gennem dennes arbejdsmæssige udfordringer. I sådanne situationer bliver arbejdet således et positivt omdrejningspunkt for relationen og skaber forbundenhed. Da denne form for nærvær ofte mangler i hverdagen, organiserer parrene, som jeg vil vise i det følgende, imidlertid også særlig partid præget af en liminal romantik.

Romantik og situationel intimitet

Tidligere studier har vist, at tid tilbragt sammen understøtter oplevelsen af at være en familie (Gabb 2008; Morgan 1996). Ligeledes står 'partid' centralt i mændenes fortællinger om at opretholde fornemmelsen af at være andet og mere end et praktisk arbejdsfællesskab. Størstedelen af parrene forsøger derfor at afsætte tid til at lave noget sammen uden børn. Theis fortæller herom:

Som udgangspunkt så (...) har [vi] egentlig hver måned en kærestedag, hvor vi officielt blev kærester, så der har vi skiftedes til at arrangere noget for hinanden. Så tager vi ud og...altså børnene kan godt være med, men som udgangspunkt, så får vi dem passet. Så tager vi ud og laver nogle forskellige aktiviteter. Sådan...en der arrangerer en middag eller er ude og skyde eller køre gokart eller sådan...prøver at lave alt muligt forskelligt, bare os to. (Theis)

På lignende vis forsøger mange af parrene at lave noget 'som par' hver måned, selvom mange af mændene også indrømmer, at det faktisk ikke er altid det lykkedes. Ingen andre har en fast dag som Theis, og for flere ligger der en praktisk udfordring i at få børnene passet, hvis bedsteforældrene ikke bor i nærheden. Centralt er det dog, at mændene fremhæver det at tilbringe tid sammen med partneren som særligt værdifuldt og udtrykker en længsel efter mere af denne type samvær.

Mændenes historier om partiden er bemærkelsesværdigt ensartede. De taler primært om at gå ud at spise og om at gå i biografen. Derudover bliver der også nævnt andre aktiviteter, som vi ser i citatet fra interviewet med Theis. Det kunne også være en tur på museum eller en koncert kombineret med en middag. En sjælden gang imellem får enkelte par 'afsat' børnene en hel weekend, hvor de tager på hotel, i sommerhus eller på en kort udlandsrejse. Ellers

er ferier som udgangspunkt familietid. Der er to centrale omdrejningspunkter i mændenes fortællinger om organisering af kærestetid: det handler om at være 'os to' og om at 'komme ud'. På den måde skabes et andet og mere intenst rum for det samvær, som er fraværende til hverdag. Casper siger herom:

Jeg synes, at det, at man lige kommer ud og spise eller en tur i biffen, det skaber altid sådan ligesom en stemning af at være sammen; et rum for at få talt om noget andet og hvordan man har det og sådan nogle ting. (Casper)

Casper italesætter her, hvordan det at komme væk fra hjemmet 'gør' noget for oplevelsen af samværet. At iscenesætte parrelationen udenfor hjemmets rammer skaber netop en anden mentalt tilstand, hvor fokus flyttes fra opvasken, computeren eller tv-skærmen til partneren. Den ikke-hverdagslige kontekst øger netop fokuset på 'den anden', hvilket Phillip uddyber i det følgende:

Det der sker, når man bliver trukket ud af familie og driftssammenhængen som mand og kone, hvor man tager ud og spiser eller tager et weekendophold eller hvad filan man gør med hinanden, det er, at man bliver trukket ud af den sammenhæng; altså de mønstre, der kører her i forhold til drift og det som børnene laver. Lige så snart man bliver trukket ud af dem, på ferie eller... ind til byen eller hvad man gør, jamen så kan man også bedre være sammen, for så er der ikke nogen opgaver som forstyrrer. Jamen vi skal også lige have støvsuget, jamen vi skal også lige have gjort sådan og sådan. Så er det det her, vi er sammen om. (Phillip)

Ud-af-huset-logikken, som informerer mændenes fortællinger om organiseringen af nærvær, isolerer på den måde parrelationen i et ekstra-hverdagsligt rum, hvor kontrasten til hverdagen bliver ekstra stor. Ekstra-hverdagslige aktiviteter, som at gå på restaurant eller i biografen, muliggør for disse mænd en tilstedeværelse i nuet og den fuldkomne rettethed mod partneren, som Mjöberg (2011) netop peger på grundlaget for den intime oplevelse.

Romantiseret tosomhed fremkalder således en situationel intimitet, men med repetitionen af parmiddagen og biografturen fremstår partiden også nærmest ritualiseret. Illouz (1997) fremhæver i sine analyser af, hvad hun kalder et forbrugsorienteret romantisk utopia, hvordan den senmoderne romantik netop har en liminal karakter og på mange måder ritualiserer parforholdsromantikken på samme måde som fortidens religiøse ceremonier. Romantik er op gennem det 20. århundrede blevet koblet til det fremvoksende fritidsliv, der opstår med den øgede velstand. Hvor fortidens kurmageri og ægteskabelige

samvær forgik indenfor hjemmets fire vægge, iscenesætter datingkulturen, ifølge Illouz parret i det offentlige rum på nye måder, der kredser om bestemte former for forbrug. Særligt restaurantbesøget med den intense samtale i stearinlysens skær, biografens mørke og weekendturen til Paris har opnået den ikoniske status, som også reproduceres i mændenes fortællinger.

Ritualiseringen kan virke som det rationelle svar på 'tidsklemmen', men partiden fungerer alligevel relationsbekræftende. Den romantiske iscenesættelse af tosamheden organiserer oplevelsen af parforholdet som en intim relation, der rækker ud over forældreskabets arbejdsfællesskab, hvorved parret bekræfter, at de har en særlig plads i hinandens liv. Selvom flere af mændene begræder hverdagens manglende nærvær, så fungerer partiden måske netop relationsunderstøttende i kraft af sin liminale karakter, fordi det netop sætter hverdagens orden midlertidig ud af kraft (Henriksson 2014). Rituallets eksklusive fokus på parrets følelsesmæssige behov lægger en klar afstand til hverdagens strategiske og målrationelle driftsorientering, og fornyer kæresterrelationen gennem en grænsedragning mellem de to og omverdenen, her også børnene. Det understøttes af, at mange af mændene nævner, at det de laver sammen nu, ofte er nogle af de ting de ofte foretog sig sammen, inden de fik børn. Deres partid er på den måde forbundet til erindringen af en oplevelse af frihed og uforpligtethed, hvilket ifølge Illouz er kernen i romantik, der er en utopisk fantasi som genskaber et tabt paradys (Illouz 1997).

Kommunikation og følelsesarbejde

Ovenstående viser, at samlivets forskellige praksisser producerer forskellige former for intim relationalitet. Mens synkroniseringslogikken konkret samorganiserer og forbinder parternes liv, placerer koordineringen også kommunikation centralt i parrelationen. Hverdagens dialog har imidlertid, som analysen viser, en instrumentel karakter og som intimitetsproducerende praksis har samarbejdet en mere 'tavs' karakter, idet 'blottende' samtale ikke står i centrum (Jamieson 1998). Alligevel spiller følelser en væsentlig rolle i organiseringen af hverdagen, idet det ligestillingsorienterede samarbejde understøtter oplevelsen af solidarisk fællesskab, som er væsentligt for følelsen af gensidighed og ligeværdighed. Arbejdsdelingen fremstår derigennem som en form for følelsesarbejde, hvorigennem man udviser respekt for og tager højde for den anden.

Undersøgelsen viser dog også, at det ikke er tilstrækkeligt at være et vel-fungerende arbejdsfællesskab. Mændenes skelnen mellem familietid og partid afspejler en forståelse af, at parrelationen ikke kan reduceres til et samvær omkring børnene. Nikolaj understøtter dette, når han forklarer deres prioritering af voksentid, selvom partnerens rejseaktiviteter ugentligt giver flere dage væk fra børnene. Han fortæller, at de har talt meget om, hvordan de gerne vil leve som familie og siger:

Vi har valgt, at vi er en familie, men vi har valgt, at vi stadigvæk er et par. Og det vil vi rigtig gerne prioritere, fordi vi mener, vi har nogle rigtig gode stunder også som par...som man ikke kan få, når du er en hel familie. (Nikolaj)

At blive en familie har for Nikolaj (og partneren) været et refleksivt tilvalg, som er et led i fælles overvejelser om, hvad det vil sige at være et par – som vi også så indledningsvis hos Anders. Som også andre undersøgelser har illustreret, så opfatter yngre middelklassemænd, som disse, ikke familie som noget, man bare får. Forældreskabet er snarere blevet til et projekt (Aarseth 2009; Beck-Gernsheim 2002; Björk 2013). Hvad der er interessant her er, at familie fremstår som et delprojekt i et større samlivsprojekt, hvor kærlighedsrelationen til partneren stadig står centralt på trods af udfordringer med at skabe plads hertil. Børnene får en ambivalent position i konflikten mellem rationalisering og romantik. De er både 'tidsrøvere', der indstifter planlægningstyranniet, og samtidig også et romantisk bindeled mellem forældrene. Når børn opleves som et aktivt tilvalg, bliver familieprojektet en måde, hvorpå de kommende forældre også vælger hinanden. Som kærlighedserklæring forbinder forældreskabet parterne 'for evigt' på en måde, som ægteskabsløfter ikke længere gør (jf. Roman & Peterson 2011). Selvom den øgede arbejdsbelastning i hverdagen, forældreskabet giver, fremstilles som en barriere for den romantiske kærlighedsrelation, fungerer børnene som det Mjöberg kalder mellemliggende symboler (Mjöberg 2011). Hun peger på, hvordan fx vielsesringen, yndlingsangen og stamrestaurant kan genkalde intime øjeblikke med partneren, når vedkommende ikke er tilstede. For disse involverede fædre får børnene samme symbolske værdi og påmindelser om parrets fællesskab. Denne værdi understøttes yderligere af tidens, og middelklassen, stærke diskurser om involveret forældreskab, hvorigennem samvær med og omkring børnene bliver yderligere meningsfuldt (se fx Forsberg 2007).

Mændenes fortællinger om at pleje kæresterelationen viser videre et engagement i parforholdets følelsesarbejde. Partid er en samlivspraksis, der netop

organiseres med udgangspunkt i at skabe følelsesorienteret kommunikation. Børn og arbejde kan i og for sig godt være tematikken for partiens samtaler, men det handler om at skabe et rum, hvor der kan gives udtryk for de følelsesmæssige aspekter fremfor at fokusere strategisk på 'driften', hvorved intimiteten får en 'blottende' karakter. Det er i situationer, hvor mændene oplever at kunne give udtryk for bekymringer og behov, at relationen kommer ud af det formålsrationelle greb, tidspresset holder den i.

Illouz hævder, at det kulturelle fokus på den følelsesmæssige udveksling er udtryk for en intellektualisering af de intime relationer, hvor partnerne for at imødekomme det moralske projekt om lighed og gensidighed må engagere sig i en konstant verbal kommunikation om deres behov, følelser og mål. Gennem *kommunikation* kan alle forhold af en relation undersøges, verbaliseres, diskuteres, kommunikeres og problemer afklares (Illouz 2007). Det er på sin vis også det mange af mændene i mit studie giver udtryk for, når de taler om, at det altid vil være muligt at finde en løsning på eventuelle samlivsproblemer (praktiske som følelsesmæssige), hvis bare parterne får givet udtryk for, at noget ikke fungerer for dem. Selv når Ian, som en af de eneste afslører, at de begge er lidt konfliktsky og dårlige til at italesætte irritation, reproducerer han forståelsen af, at samtale er den bedste måde at arbejde med og for relationen.

Mændenes fortællinger reflekterer på den måde det arbejdsset, som Illouz mener er lagt ned over parforholdet i det senmoderne samfund (Illouz 1997). Kærligheden tages ikke for givet og er derfor noget, man arbejder for. Ideen om at huske at være kæreste og at organisere særlig voksentid vidner også om en rationaliseret tilgang til at pleje tosomhedsrelationen og vedligeholde den følelsesmæssig passion. Det kræver yderligere planlægning, da der på en eller anden måde skal afsættes plads i kalenderen til partiens intense samvær, som netop organiseres med forventningen til at specifikke aktiviteter fremkalder bestemte oplevelser af nærvær og nærhed. Theis' månedlige kærestedag er et godt eksempel på rationaliseret romantik. Institutionaliseringen af denne mærkedag fungerer i sig selv som en symbolsk markering af deres relations særegne romantiske status, men ritualet har også præg af den systematik og rutine, som fortællingerne ellers peger på ikke nødvendigvis virker befordrerne på oplevelsen af nærvær. Den spontanitet og væren i nuet, som nærværet ifølge Mjoberg er koblet til, bringer Theis og hans kone så måske netop ind ved at skiftes til at overraske hinanden med, hvad der skal ske.

Så mens meget af den litteratur, der har beskæftiget sig med mænd og følelsesarbejde har peget på, at mænd ikke i samme omfang som kvinder værd-

sætter og evner følelsesorienteret intimitet, så peger dette studie på linje med fx Thagaard & Stefansen (2014), at nogle mænd faktisk er vældig optagede af parrelationens følelsesarbejde. Undersøgelsens design gør desværre, at jeg har svært ved at vurdere, hvorvidt interviewpersonerne faktisk implementerer disse idealer i deres faktiske samvær med deres partner, da jeg ikke kan holde deres fortællinger op imod partnerens oplevelser heraf (som fx hos Thagaard & Stefansen 2014). Jeg mener imidlertid, at deres længselsfulde fortællinger om nærværende samvær og den værdi, de tilskriver såvel kærestetid som samvær med deres børn, vidner ikke blot om en følelsesorientering, men også demonstrerer faktiske evner for 'blottende' intimitet.

Konklusion

Artiklen belyser, hvordan mænd, der lever sammen med karriereorienterede kvinder, oplever, at parforholdet udfordres af manglende tid og nærvær i det daglige samliv. Analysen viser, at hverdagens parrelation er præget af et omfattende samarbejde omkring familielivet, som på den ene side rationaliserer parrelationen, fordi samlivet organiseres med udgangspunkt i planlægnings- og synkroniseringslogikker, der skal imødekomme den tidsklemme disse par lever med. På den anden side forbinder disse logikker sig til idealer om gensidig ligeværdighed og herigennem får den ligestillingsorienteret arbejdsdeling stor relationsbekræftende værdi. Parrene dyrker derudover en rationaliseret romantik, hvor situationelle øjeblikke af intimt nærvær organiseres som liminal 'partid'. Romantiseret tosomhed, der dyrkes i restauranternes stearinlys og i biografens mørke, flytter fokus fra børnene og den daglige drift til partneren og parforholdet. At familielivet fungerer er helt central for mændene, men undersøgelsen peger på, at nærvær og kommunikation er væsentlig for deres oplevelse af et *godt* parforhold. Mændene demonstrerer herigennem ikke blot et engagement i det relationelle følelsesarbejde, men også en følelsesorientering, som indikerer et brud med den socialt konstituerede følelseskultur. Gennem fortællingerne performer de interviewede mænd således en kommunikativ og følelsesorienteret maskulinitet. Gennem det romantiske arbejdssetos, dvs. ideen om at en velfungerende parrelation kræver konstant kommunikativt følelsesarbejde (Illouz 1997), bliver det muligt for mændene at gøre sig selv kulturelt genkendelige som talende og følende (mænd). Giddens hævdede i starten af 1990'erne, på trods af hans tese om intimitetens øgede betydning,

at flertallet af mænd ikke er i stand til åbne op for deres føleler og at elske andre som ligestillede (Giddens 1994). Denne undersøgelse viser netop disse mænds følelsesorientering og hvordan deres idealer om ligeværdig, gensidig respekt og 'blottende intimitet' er udgangspunkt for organiseringen af hverdagens praktiske samarbejde såvel som den særlige partid, som de længes efter mere af. Udover at det kobler mændene til emotionelle praksisser, som tidligere ikke er blevet set som maskuline, så understøtter det også andre nordiske studier (fx Aarseth 2008; Holter 2007; Thagaard & Stefansen 2014), der har vist, at ligestillingsorientering er blevet inkorporeret i heteroseksuelle middelklasse mænds parforholdsidealer og –praksisser på en måde, hvor lige fordeling af ansvar, ulemper og byrder ses som det bedste fundament for kærligheden.

—
Jeg takker min forskningsgruppe på Sociologisk Institut for deres kommentarer på tidligere versioner af teksten, herunder særligt Marie Heinskov, Jakob Demant, Jacob Strandell samt Michala Hvidt Breengaard. Herudover har redaktørernes og revieweres grundige feedback været uvurderlig for at få analysen pointer tydeligt frem.

Noter

1. Jamieson benytter termen 'disclosing intimacy' som vanskeligt oversættes til dansk. Jeg følger her Jessica Mjöberg (2011), som på svensk bruger 'blottande intimitet' (s. 94).
2. Jeg har arbejdet med et bredt mål for karriere-orientering, som tager udgangspunkt i en række kriterier som influerer hverdagslivets organisering og som må have indflydelse på, hvordan kulturelle forskrifter for køn, parforhold og familie forhandles og appliceres. Mændenes partnere skulle leve op til mindst ét af følgende jobkarakteristika: ledelsesansvar, brutto-årsindkomst over 500.000 DKR og/eller ugentlig arbejdstid over 37 timer, som er den arbejdsmarkedsregulerede norm i Danmark. Størstedelen af kvinderne falder ind under alle tre kriterier. Hovedparten er ansat 37 timer, men arbejder væsentlig mere i praksis.
3. Det korteste interview varede én time og det længste 2,15 time.

Referencer

- Aarseth, H. (2008). *Hjemskapingens moderne magi*. Universitetet i Oslo: Unipub
- Aarseth, H. (2009). From Modernized Masculinity to Degendered Lifestyle Projects Changes in Men's Narratives on Domestic Participation 1990—2005. *Men and Masculinities*, 11(4), 424–440.

- Aarseth, H. (2014). Finanskapitalismens kjønnsromantikk: Næringslivselitens kjønnskomplementære familiekultur. *Tidsskrift for Kjønnforskning*, 38(3–4), 203–218.
- Beck-Gernsheim, E. (2002). *Reinventing the family: in search of new lifestyles*. Malden: Polity Press.
- Beck, U., & Beck-Gernsheim, E. (2008). *The normal chaos of love*. Cambridge: Polity Press.
- Björk, S. (2013). Doing Morally Intelligible Fatherhood: Swedish Fathers' Accounts of Their Parental Part-Time Work Choices. *Fathering*, 11(2), 221–237.
- Bjørnholt, M. (2014). Changing men, changing times – fathers and sons from an experimental gender equality study. *The Sociological Review*, 62(2), 295–315.
- Bonke, J., & Jensen, B. (2012). *Hvad har vi gjort ved tiden?: en forskningsoversigt over tidsanvendelsesstudier før og nu*. Syddansk Universitetsforlag.
- Cancian, F. M. (1987). *Love in America: gender and self-development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Connell, R. W. & Messerschmidt, J. (2005). Hegemonic Masculinity – rethinking the concept. *Gender and Society*, 19(6), 829–859
- Danmarks Statistik (2014). *Indkomster 2012*. Danmarks Statistik
- Duncombe, J. & Marsden, D. (1993). Love and Intimacy: The Gender Division of Emotion and 'Emotion Work' A Neglected Aspect of Sociological Discussion of Heterosexual Relationships. *Sociology*, 27(2), 221–241.
- Eldén, S. (2009). *Konsten att lyckas som par: populärterapeutisk berättelser, individualism och kön*. Lund: Lunds Universitet
- Ellingsæter, A. L. (2005). "Tidsklemme" – metafor for vår tid. *Tidsskrift for Samfunnsforskning*, 46(3), 297–326
- Familie- og Arbejdslivskommissionen. (2007). *Chance for balance – et felles ansvar. Hovedrapport fra Familie- og Arbejdslivskommissionen*. Familie- og Arbejdslivskommissionen.
- Forsberg, L. (2007). Negotiating involved fatherhood : Household work, childcare and spending time with children. *Norma*, 2(2), 109–126.
- Gabb, J. (2008). *Researching intimacy in families*. New York: Palgrave Macmillan.
- Giddens, A. (1994). *Intimitetens forandring. Seksualitet, kærlighed og erotik i det moderne samfund*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Haavind, H. (1982). Magt og kærlighet i egteskabet. I: R. Haukaa (red.), *Kvinneforskning. Bidrag til samfunnssteori*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Haavind, H. (2008). Det tosidige likestillingsprosjektet: Hva er det som skjer,

- og hvordan blir forståelsen formet? *Tidsskrift For Kjønnforskning*, 32(4), 59–79.
- Hearn, J., Nordberg, M., Andersson, K., Balkmar, D., Gottzén, L., Klinth, R., & Sandberg, L. (2012). Hegemonic Masculinity and Beyond 40 Years of Research in Sweden. *Men and Masculinities*, 15(1), 31–55.
- Henriksson, A. (2014). *Organising Intimacy. Exploring Heterosexual Singledoms at Swedish Singles activities*. Karlstad: Universitetstrykkeriet.
- Hochschild, A. R. (2003). *Tidsfælden, når familien bliver arbejde og arbejdet bliver familie*. København: Munksgaard Danmark.
- Hochschild, A. R., & Machung, A. (1989). *The second shift: working parents and the revolution at home*. New York: Viking.
- Holmberg, C. (2003). *Det kallas kärlek : en socialpsykologisk studie om kvinnors underordning och mäns överordning bland unga jämställda par*. Alfabeta Bökforlag.
- Holter, Ø. G. (2007). *Män i rörelse: jämställdhet, förändring och social innovation i Norden*. Stockholm: Gidlund.
- hooks, b. (2005). *The will to change: men, masculinity, and love*. New York: Washington Square Press.
- Illouz, E. (1997). *Consuming the romantic utopia love and the cultural contradictions of capitalism*. Berkeley: University of California Press.
- Illouz, E. (2007). *Cold intimacies: the making of emotional capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- Illouz, E. (2012). *Why love hurts: a sociological explanation*. Cambridge: Polity Press.
- Jackson, S. (2014). Love, Social Change and Everyday Heterosexuality. I: A. G. Jónasdóttir & A. Ferguson (red.), *Love. A Question for Feminism in the Twenty-First Century*. New York: Routledge.
- Jakobsen, K. T., & Toftthøj, K. M. (2014). *Kvinder er mere veluddannede end deres partner, men tjener mindre*. Fonden Kraka. Hentet: <http://www.kraka.org/sites/default/files/public/aegteskabsmoenstre.pdf>
- Jamieson, L. (1998). *Intimacy: personal relationships in modern societies*. Cambridge: Polity Press.
- Jamieson, L. (1999). Intimacy Transformed? A Critical Look at the 'Pure Relationship'. *Sociology*, 33(3), 477–494.
- Jamieson, L. (2011). Intimacy as a Concept: Explaining Social Change in the Context of Globalisation or Another Form of Ethnocentrism? *Sociological Research Online*, 16(4).

- Kimmel, M. S. (2008a). *Guyland: the perilous world where boys become men*. New York: Harper.
- Kimmel, M. S. (2008b). *The gendered society* (3. ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Lammi-Taskula, J., Brandth, B., Duvander, A.Z., Gíslason, I. V., Eydal, G.B., & Rostgaard, T. (2012). *Parental leave, childcare and gender equality in the Nordic countries*. Nordic Council of Ministers.
- Lamont, E. (2013). Negotiating Courtship Reconciling Egalitarian Ideals with Traditional Gender Norms. *Gender & Society*, 28(2): 189–211.
- Lamont, E. (2014). The Limited Construction of an Egalitarian Masculinity College-Educated Men's Dating and Relationship Narratives. *Men and Masculinities*, (forthcoming, online before print).
- Langford, W. (2002). *Revolutions of the heart gender, power, and the delusions of love*. London: Routledge.
- Lorentzen, J. (2007). Love and Intimacy in Men's Lives. *NORA*, 15(2–3), 190–198.
- Luhmann, N. (1986). *Love as passion: the codification of intimacy*. Cambridge: Harvard University Press.
- Magnusson, E. (2006). *Hon, han och hemmet: genuspsykologiska perspektiv på vardagslivet i nordiska barnfamiljer*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Mjöberg, J. (2011). *Innerlighetens tid. En sociologisk undersökning av intimitet och senmodernitet*. Uppsala Universitet.
- Morgan, D. H. J. (1996). *Family connections: an introduction to family studies*. Cambridge: Polity Press
- Morgan, D. H. J. (2011). *Rethinking family practices*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Olsen, B. M. (2007). Tid til omsorg, tid til forandring? Familie og arbejdsliv hos en gruppe danske småbørnsfædre . I: Ø. G. Holter (red.), *Män i rörelse. Jämställdhet, förändring och social innovation i Norden*. Gidlunds Förlag.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative Methods for the Human Sciences*. Los Angeles: Sage Publications
- Roman, C., & Peterson, H. (2011). *Familjer i tiden: förhandling, kön och gränslöst arbete*. Umeå: Borea.
- Scheff, T. J. (2001). Male Emotions and Violence. *Journal of Mundane Behavior*. Hentet: <http://www.soc.ucsb.edu/faculty/scheff/main.php?id=20.html>
- Scheff, T. J. (2006). Agression, hypermasculine emotions and relations: the silence/violence pattern. *Irish Journal of Sociology*, 15(1), 24–37.

- Sjørup, K., & Lausten, M. (2003). *Hvad kvinder og mænd bruger tiden til – om tidsmæssig ligestilling i danske familier*. København: Socialforskningsinstituttet.
- Smart, C. (2007). *Personal life: new directions in sociological thinking*. Cambridge: Polity Press.
- Thagaard, T., & Stefansen, K. (2014). Expressions of commitment and independence: Exploring men's emotional responsibility in heterosexual couple relationships. *Nordic Journal of Social Research*, 5(1), 21–38.
- Van Hooff, J. (2013). *Modern couples?: continuity and change in heterosexual relationships*. Farnham: Ashgate.
- Yuval-Davis, N. (2007). *Identity, Identity Politics and the constructionism debate*. Presented at the BSA conference, UEL. Hentet: <http://www.uel.ac.uk/ipso/documents/bsa2.pdf>

Abstract

Drawing on Lynn Jamieson's concept of practices of intimacy, this article examines heterosexual Danish men's experiences of intimate couplehood. Based on semi-structured interviews with 22 men who are partners of so-called career women, the study explores the organizing of intimacy among couples for whom traditional scripts for gender and family are hard to apply. The article identifies an intriguing tension between the equality-orientated partnership of everyday life and romanticized liminal partner-time. On the one hand, collaboration and synchronizing tie to experiences of reciprocity and equality; on the other hand, time optimizing and the rationalization of their everyday practices challenge the sense of attentiveness and closeness. Therefore, intimacy is pursued in pockets of liminal partner-time, through which the love relation is staged within a romantic narrative of coupledom. In conclusion, the article reflects upon the relationship between rationalization and emotional intimacy, discussion how communication in the men's stories works as a logic subverting this distinction. Following this point, the article argues that these men through their couplehood stories negotiate a communicative and emotional masculinity which contradicts cultural, as well as theoretical, ideas about men's instrumentality and disengagement with the emotional work of close relationships.

Keywords: Intimacy, couplehood, gender equality, romance, masculinity